



INSPIRATIONSPUNKTER [KUN DET TALTE ORD GÆLDER]

11. oktober 2018

Samråd i ERU den 11. oktober 2018 – Spørgsmål H stillet efter ønske fra Rune Lund (EL).

Indledning

- Tak for invitationen til samrådet i dag.
- Samrådet i dag handler om fit and properreglerne samt om mulighederne for at gøre et ledelsesansvar gældende ved overtrædelse af hvidvaskreglerne.
- Som I ved er reglerne om ledelsesansvaret i pengeinstitutter skærpet væsentligt i flere omgange i løbet af de seneste år, og med den politiske aftale af 19. september 2018 blev vi enige om yderligere stramminger af bl.a. fit and properreglerne.
- Derudover har jeg bedt Finanstilsynet om at svare på, om de har behov for yderligere værktøjer og ressourcer på hvidvaskområdet i lyset af erfaringerne med håndteringen af Danske Bank-sagen.

Ad spørgsmål H:

(Ministeren bedes redegøre for, hvilke tidligere og nuværende lovgivningsmæssige begrænsninger, der ligger til grund for, at Finanstilsynet i afgørelsen af 3. maj 2018 ”Danske Banks ledelse og styring i hvidvasksagen i den estiske filial” konkluderer, at ”Finanstilsynet har vurderet, om der for den nuværende ledelse og ansatte i banken er grundlag for at rejse sager efter fit & proper-reglerne. Finanstilsynet har på det foreliggende grundlag ikke fundet tilstrækkeligt grundlag for at rejse sådanne sager”, og ministeren bedes redegøre for, hvilke politiske initiativer ministeren på denne baggrund har tænkt sig at iværksætte.)

- I spørgsmål H anmodes jeg om at redegøre for, hvilke tidligere og nuværende lovgivningsmæssige begrænsninger, der ligger til grund for, at Finanstilsynet har konkluderet i sin afgørelse fra maj, at der ikke var grundlag for at rejse egnethed- og hæderlighedssager mod Danske Banks ledelse og ansatte.
- Formålet med egnetheds- og hæderlighedsreglerne er at sikre, at finansielle virksomheder ledes af kompetente og egnede personer, og giver Finanstilsynet mulighed for at gribe ind overfor ledelsespersoner, der handler til skade for virksomheden eller i strid med lovgivningen.
- Kravene til ledelsespersonerne skal ses i sammenhæng med, at det er ledelsen i de danske pengeinstitutter, som bærer ansvaret for at lede institutterne ordentligt og forsvarligt, herunder sikre at lovgivningen overholdes.
- Kravene om hæderlighed og egnethed er delt op i to

- Egnethed (fit) skal sikre, at den pågældende person har den fornødne faglige viden og erfaring for at kunne varetage sin stilling.
- Hæderlighedskravet (proper) handler om, at sikre, at den pågældende person ikke er straffet eller i øvrigt har udvist en adfærd, som giver grund til at antage, at personen ikke kan varetage stillingen på en forsvarlig måde.
- Hæderlighedskravet er altså en vurdering af den pågældende persons integritet og evne til at varetage stillingen på en betryggende måde. Bl.a. for at opretholde tilliden til den finansielle sektor.
- Det beror på en konkret vurdering, om en ledelsesperson opfylder kravene for at kunne anses som egnet og hæderlig til at varetage en konkret stilling.
- Det er i henhold til lovgivningen Finanstilsynets opgave som led i den uafhængige tilsynsvirksomhed i de enkelte tilfælde at vurdere, om en ledelsesperson er egnet og hæderlig.
- I forbindelse med Finanstilsynets afgørelse af 3. maj i år fandt Finanstilsynet ikke grundlag for at tage skridt i forhold til en fit & proper vurdering. Det fremgår af afgørelsen.

- I en situation, hvor der foretages en vurdering af, om der er grundlag for at formode, at et ledelsesmedlem ikke overholder fit & proper reglerne, vil det særligt være den udviste adfærd hos personerne, der er afgørende. Dvs. en vurdering af om personen fortsat opfylder hæderlighedskravet.
- En persons egenhed, det vil sige faglig viden og erfaring med bankdrift vil sjældent blive forringet, mens de besidder nøglepositioner i en bank.
- I forhold til adfærden i ledelsen fandt Finanstilsynet, som der står i afgørelsen bl.a. anledning til at udtale kritik af bankens direktion, der fx ikke – og jeg citerer – ”sikrede en tilstrækkelig fokus på AML [Anti Money Laundering] for højrisikokunder i filialen i Estland og i overvågningen af filialen i Business Banking i København”
- Finanstilsynet peger også på, at direktionen ikke ”sikrede tilstrækkelig opfølgning på whistleblowerens beskyldninger...”.
- Finanstilsynet vurderede som nævnt, at der imidlertid ikke var tilstrækkeligt grundlag for, at de forhold der blev påtalt i afgørelsen kunne danne baggrund for at rejse fit & proper afgørelser overfor ledelsesmedlemmerne. Det ville kræve, at den pågældende adfærd vurderedes at være uhæderlig.

- Finanstilsynet har oplyst, at afdækningen af sagens faktiske forhold i forbindelse med afgørelsen af 3. maj ikke efter Finanstilsynets opfattelse i tilstrækkelig grad kunne begrunde sådanne skridt.
- Jeg kan ikke gå nærmere ind i denne vurdering, da jeg har fået oplyst at bestyrelsens arbejde og overvejelser i den forbindelse er omfattet af den særlige tavshedspligt i den finansielle lovgivning.
- Det er vigtigt at holde sig for øje, at afsættelse af et ledelsesmedlem kræver, at de pågældende ledelsespersoner vurderes ikke at have levet op til de fit and proper-krav, som var gældende for de funktioner som ledelsespersonerne varetog på det tidspunkt, hvor hvidvaskaktiviteterne fandt sted i den estiske filial, dvs. 2007-2015.
- En af de centrale forskelle sammenlignet med de fit and proper regler, der gælder nu er, at virksomhedens overholdelse af hvidvaskloven dengang ikke eksplicit indgik i grundlaget for fit and proper-bedømmelser.
- Derfor er egnetheds- og hæderlighedskravene til ledelsespersoner i bankerne også løbende blevet skærpet og udvidet til en større persongruppe siden finanskrisen.

- Her vil jeg særligt pege på, at i de store institutter gælder reglerne således i dag for bestyrelses- og direktionsmedlemmer samt såkaldte nøglepersoner.
- Med den nye hvidvasklov, som blev vedtaget af et bredt flertal i foråret, blev det indført, at overholdelse af hvidvasklovgivningen skal indgå som en del af fit and proper vurderingen.
- Finanstilsynet kan således gribe ind over for ledelsesmedlemmer i en bank, hvis banken groft har tilsidesat sine forpligtelser på hvidvaskområdet, og ledelsesmedlemmerne har forsømt deres ansvar.
- Ligeledes er det indført, at ledelsen på koncernniveau i dag er ansvarlig, for, at filialer overholder hvidvasklovgivningen.
- Hvis de regler havde været gældende i den nævnte periode ville det have indgået i vurderingen og meget muligt have ført til, at der ville være rejst fit and proper sager mod bankens ledelse.
- Sagt på en anden måde, hvis en lignende situation opstod i dag, så er det Erhvervsministeriets vurdering, at der ville være indledt fit and propersager.

- Det leder mig samtidig videre til den del af spørgsmålet, der handler om, hvilke initiativer om egnethed og hæderlighedsreglerne, jeg mener, der er anledning til at iværksætte.
- Med den brede politiske aftale fra den 19. september i år om yderligere initiativer til styrkelse af indsatsen på hvidvaskområdet, har vi aftalt en række initiativer, der skal iværksættes i forhold til at skærpe egnethed- og hæderlighedskravene yderligere.
- For det første har vi som nævnt udvidet kredsen af personer, der skal egnetheds- og hæderlighedsvurderes, således, at den hvidvaskansvarlige og samtlige nøglepersoner i alle pengeinstitutter fremover skal leve op til kravene både ved identificeringen som hvidvaskansvarlig hhv. nøgleperson og løbende ved varetagelsen af stillingen.
- Fremover skal der for det andet fastlægges kompetencekrav og ansvarsområder for nøglepersoner i bankerne for på den måde at skabe klarhed om ansvar, roller og arbejdsdeling.
- Det betyder, at ingen i ledelsen af en bank, herunder også de personer, som varetager nøglefunktioner, på nogen som helst måde i fremtiden skal være i tvivl om hvem der er ansvarlig for hvad i den enkelte bank.

- Derved bliver det også lettere for myndighederne at fastslå, hvorvidt den enkelte har løftet sit ansvar i tilstrækkeligt omfang.
- For det tredje forpligter vi bankerne til at udarbejde en politik for medarbejdernes adfærd og aktive medvirken til forebyggelse af hvidvask og anden økonomisk kriminalitet.
- Den administrerende direktør gøres ansvarlig for efterlevelse af politikken og kan afsættes, hvis organisationen ikke efterlever politikken, og direktøren ikke har taget de nødvendige skridt for at sikre dens forankring i organisationen.
- Med de regler vi har i dag, og de regler som er på vej, er mulighederne for at afsætte ledelsesmedlemmer, som forsømmer deres ansvar på hvidvaskområdet, væsentligt udvidet.
- Vi har jo i Danmark blandt andet løbende implementeret EU-reglerne på området – senest 4. hvidvaskdirektiv, som blev gennemført i dansk lovgivning i juni 2017.
- Når vi ser på den lovgivning, der var gældende i perioden 2007-2015 med den viden vi har i dag, må vi i bagklogskabens lys konkludere, at reglerne i forhold til hvidvask burde have været skarpere.

- Med de nye skærpede regler er det som nævnt vurderingen, at det vil være muligt at sanktionere for forhold som omtalt i Finanstilsynets afgørelse fra maj.
- Det er derfor min opfattelse, at vi med de seneste års skærpedelser og med den seneste aftale på området allerede har iværksat nødvendige initiativer på området.
- Jeg er imidlertid klar til at gennemføre flere tiltag, hvis der måtte sig et behov for det, herunder i lyset af Finanstilsynets kommende tilbagemelding på mine spørgsmål vedr. instrumenter og ressourcer, data adgang mv.
- Tak for ordet.